

Een nieuwe benadering voor complexe vraagstukken

WAARNAKWBACHT

Tabo Goudswaard

GERRIT RIETVELD ACADEMIE

The image shows the exterior of the Gerrit Rietveld Academie building. On the left, a white brick wall features the name 'GERRIT RIETVELD ACADEMIE' in red, uppercase letters. To the right, a large glass facade reflects the sky and surrounding trees. A set of wide, grey concrete steps leads up to a glass-enclosed entrance area. A dark, flat canopy is supported by black columns over the entrance. A blue trash bin and a yellow bin are visible near the entrance. A metal handrail runs along the brick wall and up the steps. The foreground is paved with grey square tiles.

Nog

0050

dagen

19

uren

38

minuten

tot Tabo Goudswaard
kunstenaar is.

**Hoe werkt een kunstenaar anders
dan hoe jij werkt?**

Wat leer je op de kunstacademie?

Omgaan met het ongewone, het onverwachte | Zintuigen gebruiken | Problemen oplossen zonder dat daar een handleiding voor is | Experimenteren | Het werk dat je maakt ben je zelf | Eigen dogma's ter discussie stellen | Het toeval toelaten | Beginnen aan iets zinloos | Je eigenheid ontdekken | Het ontwikkelen van lef | Simultaan oog hebben voor detail en totaalbeeld | Waardering voor oorspronkelijkheid | ...

Gedurende het grootste deel van de twintigste eeuw de plaats waar het werk van de kunstenaar het beste tot z'n recht geacht werd te komen: de contextloze witte zaal in een galerie of museum. De white cube is voor **steeds meer kunstenaars onbevredigend** omdat deze de kunstpraktijk isoleert van de maatschappij.

White Cube

Opening - Concordia

'Sociaal Creatieve Raad' biedt kunstenaar aan als probleemoplosser

Nieuw initiatief De kunstenaar heeft een te geïsoleerde positie, daardoor is er onbegrip over wat ze voor de samenleving kunnen betekenen, zegt een aantal kunstenaars. Om dat idee te stroomlijnen, is dinsdag de Sociaal Creatieve Raad (SCR) opgericht.

Toef Jaeger 23 juni 2020 Leestijd 2 minuten

Drie leden van de 'Sociaal Creatieve Raad': internetpionier Marleen Stikker, acteur Bright Richards en schrijver Abdelkader Benali.

Raad van Toezicht Altrecht

Nieuwjaarsbijeenkomst Ministerie OCW

Waar moet volgens Nederlanders meer of minder geld aan worden uitgegeven?

	allen	geslacht		leeftijd			opleiding		
		man	vrouw	18-34	35-54	≥ 55	basis- onderwijs, vmbo	havo/vwo, mbo	hbo/wo
	aanpakken van het tekort aan woningen	76	71	82	74	70	82	74	80
verbeteren van de (gezondheids)zorg	75	69	81	73	73	77	76	76	73
bestrijden van armoede in Nederland	69	66	73	67	60	77	75	71	62
verbeteren van het onderwijs	69	66	71	66	69	70	62	68	75
verbeteren van de veiligheid op straat (geweld en overlast tegengaan)	63	62	65	57	60	69	72	66	53
verbeteren mobiliteit (openbaar vervoer en wegen)	46	49	43	38	41	54	54	41	46
verbeteren bescherming tegen het water (zee en rivieren)	44	41	47	39	37	52	50	40	45
voorkomen en bestrijden van terrorisme in Nederland	35	33	38	20	33	46	47	36	25
stimuleren onderzoek en technologie.	31	40	23	39	24	31	23	31	38
vergroten van de werkgelegenheid.	27	25	28	28	22	29	43	29	11
aanpakken van milieuproblemen en klimaatverandering	20	7	33	22	18	21	9	7	46
verbeteren van het dierenwelzijn	9	1	17	12	11	7	16	6	8
verminderen van de staatsschuld	1	9	-5	1	5	-1	-2	3	2
verbeteren van de integratie van minderheden	-5	-14	3	-4	-6	-6	-12	-12	9
bijdragen aan internationale militaire missies en conflictbeheersing	-10	-6	-14	-16	-12	-5	-15	-12	-3
verbeteren van de asielopvang	-12	-24	0	-14	-22	-5	-23	-25	13
stimuleren van kunst en cultuur	-23	-28	-18	-29	-29	-14	-25	-28	-14
bijdragen aan de ontwikkeling van arme landen	-27	-31	-23	-34	-33	-20	-36	-36	-9
gemiddelde	27	24	30	24	23	31	27	25	31

Waar moet volgens Nederlanders meer of minder geld aan worden uitgegeven?

	geslacht		leeftijd			opleiding			
	man	vrouw	18-34	35-54	≥ 55	basis-	havo/vwo, mbo	hbo/wo	
						onderwijs, vmbo			
aanpakken van het tekort aan woningen	76	71	82	74	70	82	74	80	74
verbeteren van de (gezondheids)zorg	75	69	81	73	73	77	76	76	73
bestrijden van armoede in Nederland	69	66	73	67	60	77	75	71	62
verbeteren van het onderwijs	69	66	71	66	69	70	62	68	75
verbeteren van de veiligheid op straat (geweld en overlast tegengaan)	63	62	65	57	60	69	72	66	53
verbeteren mobiliteit (openbaar vervoer en wegen)	46	49	43	38	41	54	54	41	46
verbeteren bescherming tegen het water (zee en rivieren)	44	41	47	39	37	52	50	40	45
voorkomen en bestrijden van terrorisme in Nederland	35	33	38	20	33	46	47	36	25
stimuleren onderzoek en technologie.	31	40	23	39	24	31	23	31	38
vergroten van de werkgelegenheid.	27	25	28	28	22	29	43	29	11
aanpakken van milieuproblemen en klimaatverandering	20	7	33	22	18	21	9	7	46
verbeteren van het dierenwelzijn	9	1	17	12	11	7	16	6	8
verminderen van de staatsschuld	1	9	-5	1	5	-1	-2	3	2
verbeteren van de integratie van minderheden	-5	-14	3	-4	-6	-6	-12	-12	9
bijdragen aan internationale militaire missies en conflictbeheersing	-10	-6	-14	-16	-12	-5	-15	-12	-3
verbeteren van de asielopvang	-12	-24	0	-14	-22	-5	-23	-25	13
stimuleren van kunst en cultuur	-23	-28	-18	-29	-29	-14	-25	-28	-14
bijdragen aan de ontwikkeling van arme landen	-27	-31	-23	-34	-33	-20	-36	-36	-9
gemiddelde	27	24	30	24	23	31	27	25	31

Bevindingen Sociaal en Cultureel Planbureau

- Een meerderheid van de Nederlanders was somber over de richting waarheen Nederland zich ontwikkelt (51%) en ontevreden over de politiek in Den Haag (59%).
- De belangrijkste reden: een opeenstapeling van maatschappelijke problemen, de politiek lost deze niet op.
- Disfunctioneren van **de politiek**, te grote **inkomensverschillen** en toename van **armoede**, te veel **immigratie**, het tekort aan betaalbare **woningen**, **intolerantie** en te veel of juist te weinig aandacht voor **klimaat en stikstof**. Zorgen over de staat van de **gezondheidszorg, onderwijs en veiligheid**.

Een vraagstuk waarover zowel (te) weinig kennis voorhanden is als weinig consensus. Een andere manier om een wicked problem te typeren is als **open, complex, dynamisch en verbonden**. Bij wicked problems is er meestal niet één (voor de hand liggende) probleemeigenaar. Om er iets mee te doen moet er hoe dan ook samengewerkt worden, want er zijn vele belanghebbenden bij het vraagstuk.

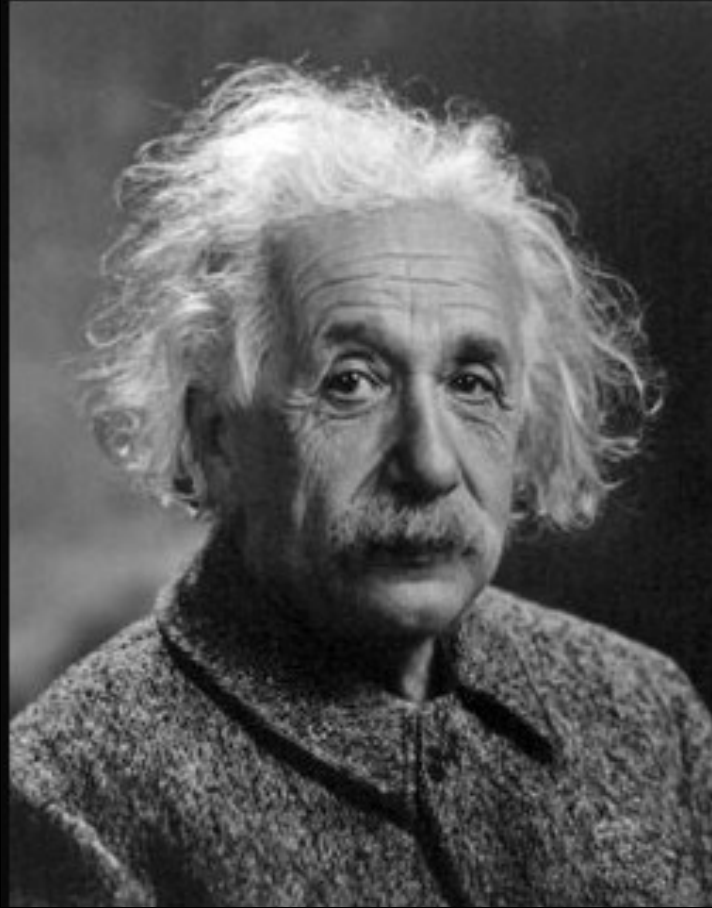
Wicked Problems

**‘Systemen geven mensen macht,
maar tegelijkertijd perken systemen
de vrijheid van mensen in.’**

Systemeparadox

**Van welk systeem op je werk voel jij
je slachtoffer?**

WAARNBACHT

We cannot solve our problems with the same thinking we used when we created them.

(Albert Einstein)

Een nieuwe benadering voor
complexe vraagstukken

MAAK KRACHT

Tabo Goudswaard
Jetske van Oosten
business contact

**‘Dit boek identificeert maakkracht
terecht als de motor van verandering.’**

Jet Bussemaker, voorzitter Raad voor Volksgezondheid & Samenleving

‘Creativiteit en persoonlijke betrokkenheid zijn belangrijk, zeker in de realisatie van doelen die soms onhaalbaar lijken.’

Klaas Knot, president van De Nederlandse Bank

‘Ik vond de makerschaps-skills die in mij zitten. Dit gaf mij de kracht om zaken aan te pakken die voorheen onbereikbaar leken.’

Lily Habra, wijkagent en deelnemer aan Social Design Politie

**ER IS MEER RUIMTE
NODIG OM VANUIT
HET HART HET LEVEN
MET ELKAAR VORM
TE GEVEN.**

Activiteiten

Tijd

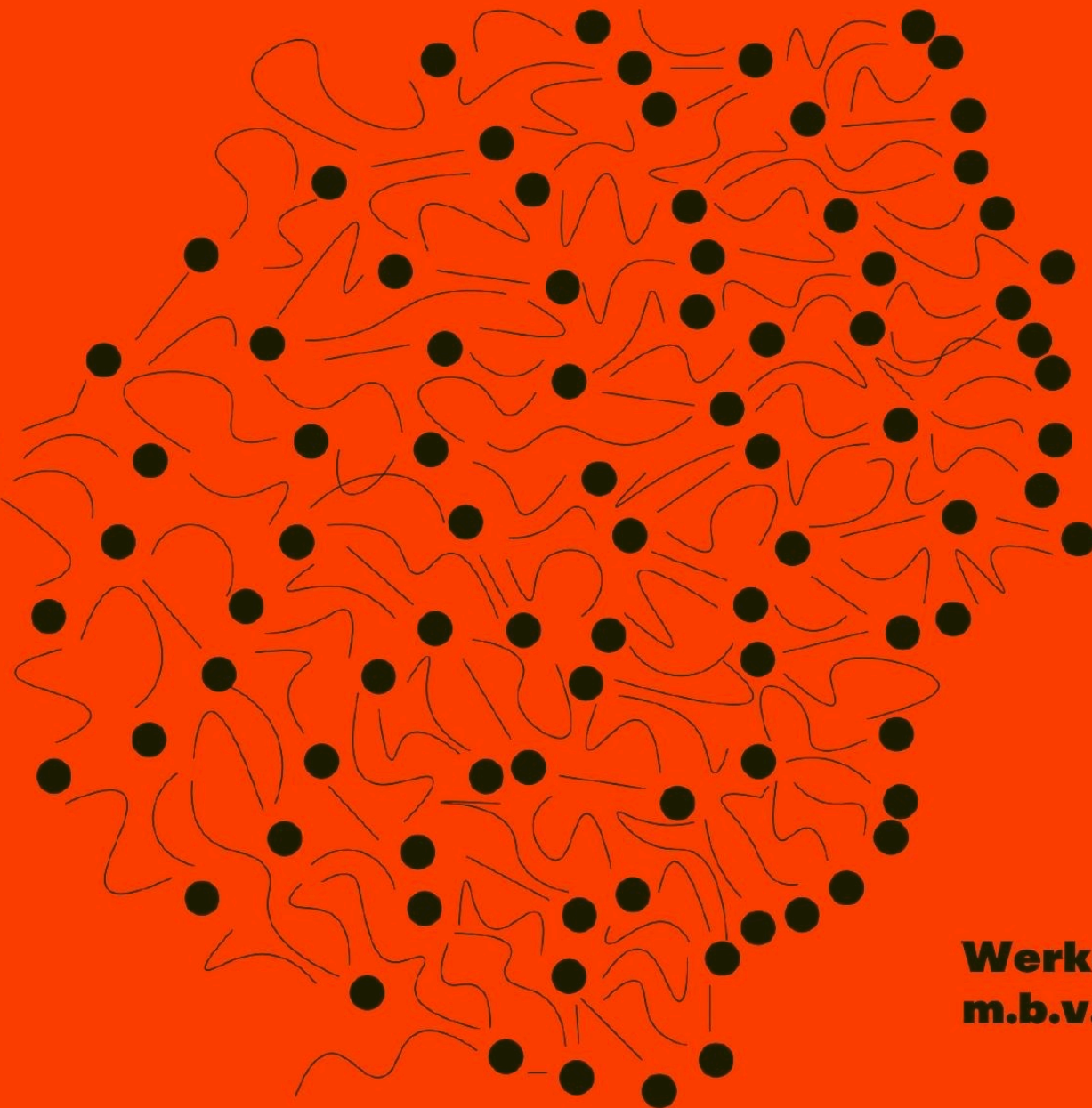

**Start
hier**

**Werken aan de oplossing
m.b.v. plan van aanpak**

Activiteiten

**Start
hier**

**Werken aan verandering
m.b.v. maakkracht**

Tijd

**AGENDEREN
ONDERZOEKEN
VOORSTELLEN
TESTEN
VERANKEREN**

DE

WAAKHOND

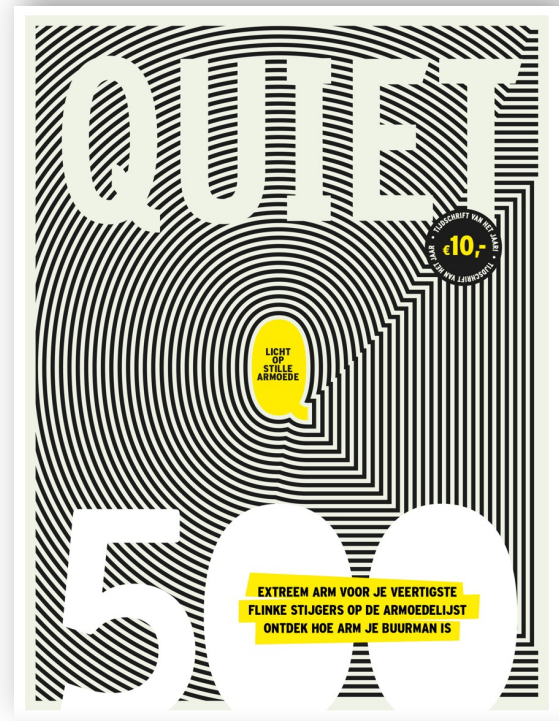
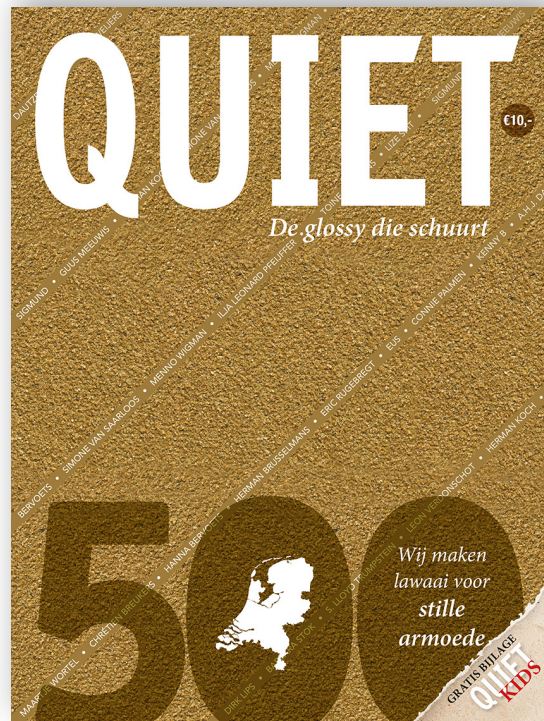
Opgerolde
wietplantages
in Gilze en Rijen
in 2019

Daan Wubben en Jan Boelhouwer

Ser-Vies – Iris de Kievith en Annemarie Piscaer

Quiet 500 – Anton Dautzenberg en Ralf Embrechts

GA SAMEN MET ONS HET SCHIP IN

OF KUNT U DE BOOT WEL MISSEN ?

GRAVE YACHTS

STORM 25b 2341 DD AAN DE WATERKANT +31 587 45 6789 INFO@GRAVEYACHTS.COM

RELAX

HOOP!

Quiet 500 – Anton Dautzenberg en Ralf Embrechts

- Maakt waarden zichtbaar, invoelbaar en bespreekbaar.
- Heeft een groot bereik d.m.v. media-aandacht.

Maakkracht van de Waakhond

**Benoem iets op je werk waarvan jij
vindt dat het écht niet langer kan.**

DE SCHEAT.
GRAVER

A woman with long red hair, wearing a light green patterned top and a white cardigan, sits at a white table. On the table are a hard-boiled egg in a white egg cup, a glass of orange juice, and some napkins. She is looking towards a person in the foreground who is wearing a VR headset. The background shows a kitchen with a red wall, a white sink, a mirror, and a wire basket containing eggs. The scene is brightly lit, suggesting a window with white curtains.

De Mantelzorgsimulator – MUZUS en DE KWEKERIJ

**Het waterwerk van ons geld -
Carlijn Kingma, Thomas Bollen en Martijn van der Linden**

**IS HET WAAR OF
HEEFT HET WAARDE?**

De doehetzelfkip – Ultra Ultra

Directoraat-generaal Agro en Natuur
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn

Ons kenmerk
DGAN-DAD / 18089808

4
Deelt u de mening dat het welzijn van kuikens en kippen ernstig in het geding kan komen als ze geen goede (professionele) verzorging krijgen?

Antwoord
Iedereen die een dier houdt, moet daar verzorging krijgen kan het welzijn in het 'Doehetzelfkip' en 'het Broedmachinepak leerlingen en consumenten bewust te maken en kippenvlees. Ik vind het belangrijk dat gedetailleerde informatie en begeleiding beschikbaar over de benodigde kennis en

5
Kunt u bevestigen dat er nog steeds win Pasen levende kuikens te koop aanbiede

Antwoord
Nee, dat kan ik niet bevestigen. Bij de N binnengekomen over winkeliers die in N koop aanbieden.

6
Deelt u de mening dat dergelijke markt impulsaankopen uitlokken en op gespan te komen tot een verantwoord huisdierb

Antwoord
Ik deel uw mening dat het aanbieden van winkeliers - als dat al zou gebeuren (zie waarbij de kans bestaat dat er onvoldoe van het houden van deze dieren met hu dat de verantwoordelijkheid hiervoor me zich bij de aanschaf van een dier vooraf behoeftes van het dier. Ook hebben eig verantwoordelijkheid om kopers te wijze kopers te behoeden voor impulsaankope onnodige benadeling van het welzijn van dieren mishandeling overtreden en dan k

7
Hoe verhouden deze voorbeelden zich tot gebied. We hebben een campagne geha voorkomen. We zijn met de internetprov

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA DEN HAAG

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Datum 22 mei 2018

Betreft Beantwoording vragen over kuikenbroedmachines als lespakket voor scholen en ter vermaak van particulieren

Geachte Voorzitter,

Hierbij stuur ik u de beantwoording van de vragen van het lid Arissen (PvdD) over kuikenbroedmachines als lespakket voor scholen en ter vermaak van particulieren (ingezonden 3 april 2018, kenmerk 2018Z05945).

1
Bent u bekend met het feit dat er complete lesprogramma's inclusief handleidingen worden aangeboden aan scholen om kuikens uit te broeden?

Antwoord

Ja.

2

Bent u bekend met de advertenties op sociale media waarin wordt aangemoedigd om paaskuikens uit te broeden?

Antwoord

Ja.

3

Bent u ook bekend met het initiatief 'doehetzelfkip.nl' onder de zinspreuk 'Van ei tot kipplet in 9 weken'? ²

Antwoord

Ja.

¹ <https://www.kleinveegezond.nl/broedmachine-pakket-voor-scholen.html?l=nl>

² Advertentie onderhands meegezonden.

³ <http://doehetzelfkip.nl/>

Directoraat-generaal Agro en Natuur
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Bezoekadres
Beuzelendijkweg 73
2594 AC Den Haag
Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag
Overheidsidentificatienr
00000001003214369000
T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6100 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/mv

Ons kenmerk
DGAN-DAD / 18089808
Uw kenmerk
2018Z05945

- Ontdekt wat betrokkenen belangrijk vinden.
- Ontdekt mogelijkheden voor een andere omgang met het vraagstuk. (Verrassende vondsten doen).

Maakkracht van de Schatgraver

**Welke menselijke waarden zijn voor
jouw werk belangrijk?**

WAARWAARDEN

**DE
INITIATOR**

De Sociale Sportschool – Sjaak Langenberg en Rosé de Beer

6-99 SOCIALE SPORT SCHOOL

De Sociale Sportschool – Sjaak Langenberg en Rosé de Beer

Ambassade van de Noordzee

XTACY-parfum – Roorda Reclamebureau

- Maakt de nieuwe omgang met het vraagstuk *ervaarbaar*.
- Laat de *mogelijkheden* zien om in actie te komen.

Maakkracht van de Initiator

**DE
VERKENNER**

Seev – Afdeling Buitengewone Zaken en Garage2020

Geef bedlegerige patiënten een barbecuetang voor als ze iets hebben laten vallen.

+# Carehacks

Leg een dik matras naast het bed van de patiënt. Dan kan deze doorslapen na een val uit bed.

+# Carehacks

Ik zette mevrouw een papieren feesthoedje op en ze kreeg vervolgens de hele dag veel aandacht van medebewoners.

+# Carehacks

Carehacks – Jaap Warmenhoven en Willemieke van den Brink

De Rebellenclub – medewerkers van Aveleijn

Wat doe jij op je werk wat eigenlijk niet hoort? Beschrijf jouw rebelse gedrag.

*from the
police
with love*

Social Design Politie – Arnoud Grootenboer en Marjon van Gelderen

ALL COPS ARE

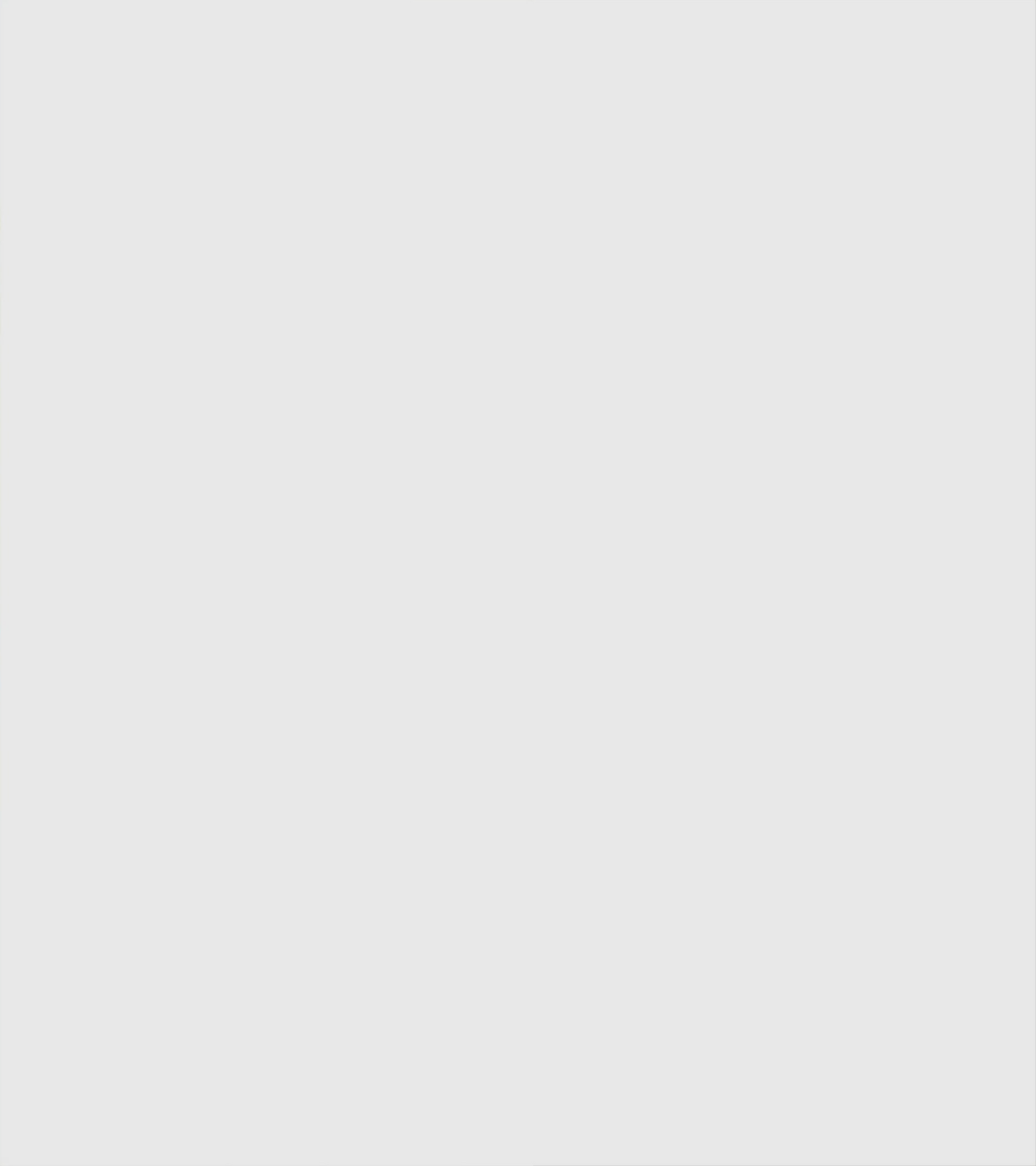
All Cops Are - Yuri Veerman en Lotte Asma

Rotterdam

Arnhem

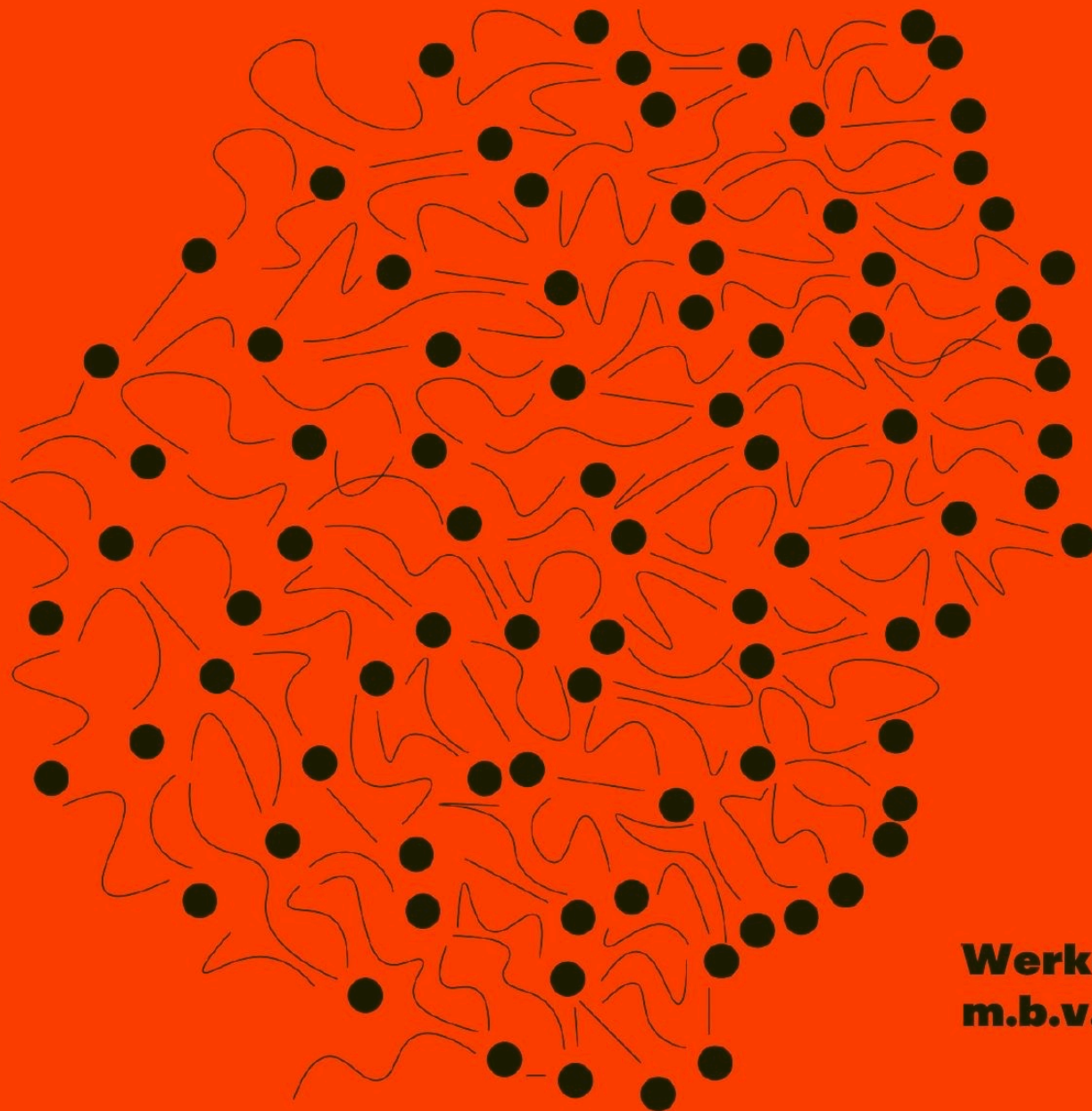
- Zorgt dat betrokkenen zich anders gaan gedragen.
- Creëert meer eigenaarschap en zeggenschap (*agency*) voor betrokkenen.

Maakkracht van de Verkenner

**ALS MAKER BEN JE
VERLIEFD OP HET
VRAAGSTUK EN NIET
OP DE OPLOSSING.**

Activiteiten

**Start
hier**

**Werken aan verandering
m.b.v. maakkracht**

Tijd

**DE WAAR-
MAKER**

- Creëert blijvende maakruimte.
- Zorgt dat stakeholders in hun kracht komen te staan en hun werk betekenisvol wordt.

Maakkracht van de Waarmaker

Het Bouwdepot – Manon van Hoeckel en st. Zwerfjongeren NL

82,6% van de deelnemers
woont na het jaar zelfstandig

30,4% van de deelnemers
werkt voltijd na het jaar

56,5 % van de deelnemers
heeft geen schulden na het jaar

Het Makers Collectief

van Justitie en Veiligheid

Het
Makers
Collectief

van Justitie en Veiligheid

Tabo Goudswaard

Creatief leider Embassy of Safety
en moderator

Dick Schoof

Secretaris Generaal
Staf van Justitie en Veiligheid

World Design Embassies

World Design
Embassies

**AGENDEREN
ONDERZOEKEN
VOORSTELLEN
TESTEN
VERANKEREN**

**AGENDEREN
ONDERZOEKEN
VOORSTELLEN
TESTEN
VERANKEREN**

A) Welke (menselijke) waarden spelen een belangrijke rol in het werk wat je doet?

B) Ken je voorbeelden van situaties waarin de omgang met die waarde heel goed gaat?

C) Wat gebeurt er als je die mechanismen kopieert naar jouw werkpraktijk?

Mimespelers tegen verkeersovertredingen - Bogota